

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מענטי הצדיקים ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של מרנן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממטייכי דרכם אוצר בלום וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אורה

לעצמית

הרה"ק רבי ישעיה שטיינר מקרסטיר זיע"א

יומא דהילולא - ג' אייר

מי עומד לפניכם, מיד את התנפלו על האיכר תפסו אותו ושרפו את גופו באש.

רבי יצחק אשר הסתתר בסמוך הבין שניצל ממות בטוח, נס: הקב"ה הציל את חיי! "אסור לי להישאר כאן רגע, עלי לברוח מכאן הרחק הרחק". ומה עושה בעת צרה? לאן יכול לברוח? וודאי אל קרסטיר אל ביתו של רבי ישעיה'לה הפתוח לכל יהודי אשר נתון בצרה.

"רבי, חיי בסכנה!" בכה רבי יצחק, "מה אעשה, וכיצד אחזור לבני משפחתי הדואגים?" הרבי הרים אליו את עיניו הטובות ובקול מרגיע אמר לו "הסר דאגה מלבך, בעזרת השם במהרה תבוא הישועה, שב כאן עמדי כמה ימים עד אשר יפול דבר". בביתו של הרבי הקדוש מקרסטיר לא חסר רבי יצחק דבר, הרבי הקדוש דאג בעצמו לכל מחוסרם של אורחיו הרבים.

חושך מוחלט שרר ברחובותיו של הכפר הקטן, הירח הסתתר בין העננים, אף הכוכבים החביאו את אורם, עוקבים במתח אחר מעשיו של רבי יצחק. בין שבילי הכפר הקטנים צעדה דמות לבושה לבן, מתקרבת לביתו של אדון הכפר. דפיקות חזקות נשמעו על החלון "קום משנתך אדון הכפר, בוא איתי ואקח אותך לבית דין של מעלה". האדון התעורר בחרדה "מי אתה?" שאל בקול רועד. "אני הוא יצחק, באתי לקחת את נשמתך..."

"אנא סלח לי" בכה האדון, "לא ולא!" רעם קולה של הדמות בלבן, "לא אוכל לסלוח, בני ביתי שרויים בעוני מר, איך אוכל לסלוח לך?". "אנא, אני אדאג לבני ביתך, אפרה את נפשי בכסף רב, העיקר שלא תקח את נפשי" התחנן האדון בקול בוכים. שקט השתרר, הדמות לא ענתה, באוויר נשמע רק קול בכיו ונקישת שיניו של אדון הכפר.

"מוכן לסלוח לך" נשמע לפתע קול, "מוכן לסלוח לך רק אם תעשה כדברי, קום ממיטתך ותמלא שק שלם בדינרי זהב עבור משפחתי האומללה, שלא יסבלו חרפת רעב כל חייהם..."

באישון ליל דופק רבי יצחק על דלת ביתו, מספר לבני ביתו על הנס העצום שהתרחש, במהירות ארזו את מטלטליהם ונמלטו על נפשם, כאשר בידם רכוש עצום מכספו של אדון הכפר הרשע.

מופת זה הינו אחד מני רבים אשר התגלגלו בביתו של הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר, אולם אנו יכולים ללמוד מכך דבר כה נפלא, אדון הכפר לא המציא את שיטתו, אלו הם דבריו של זקן וחסיל- של היצר הרע. כך הוא עורב לאדם מפתה אותו להתקרב, משכנע אותו "רק תקשיב, רק תטעם" אולם כאשר

הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר המכונה בפי כל ר' שעה בן ר' משה נולד בשנת תרי"ב לאביו רבי משה, ולאמו הלבבית הענטשא מרים, בכפר קטן בהונגריה וזאבריו שמו. כאשר היה הרבי בן שלוש שנים בלבד התייתם מאביו, אמו הצדקת חפצה בכל מאודה שבנה יגדל בתורה וביראת שמים לכך שלחה אותו לביתו של הרבי הקדוש רבי צבי הירש מליסקא כאשר הוא בן שנים עשרה שנים בלבד. שנים רבות שהה ר' ישעיה'לה במחיצת רבו הגדול, עד שלמים מינה אותו למשמשו בקודש. לאחר פטירת רבו הגדול רבי צבי הירש מליסקא בשנת תרל"ד החל להתפרסם שמו של הרבי, אלפים ורבבות החלו לפקוד את ביתו, אולם גם אז המשיך הרבי לחתום את שמו 'ר' שעה בן ר' משה משמשו של הרבי הקדוש מליסקא. רבות עסק הרבי בחסד והכנסת אורחים, ביתו היה פתוח לכל עני ורש, ואף רבים מבחורי ישראל אשר נמלטו מאימת הצבא מצאו מחסה בביתו. וידועה אמרתו "ישנם צדיקים שעוסקים בנסתרות וברזין דרזין, אני עוסק ב'לשועב ולא לרזון'..."

בשנת תרפ"ה בג' באייר נסתלק הרבי לבית עולמו, ונקבר בעיר קרסטיר בה שימש כרבי שנים רבות. הרבי השאיר את בנו רבי אברהם - אשר מילא את מקום אביו הגדול, ואת בנותיו: קריינטשע אשת רבי שמואל גרוס רבה של קרולי, רבקה פייגא אשת הרב ראובן חיים קליין רבה של סנינא, ורחל אשת רבי ישראל אברהם אלטר לנדא רבה של עדלין ומחבר הספר 'בית ישראל'.

רבי יצחק נרעד "מה אעשה" חשב לעצמו, "הרי אם אסרב יגרש אותי אדון הכפר מטחנת הקמח, ולאן אלך עם בני משפחתי באמצע החורף הקר". אדון הכפר ראה את חששו ופנה אליו בעורמה "אני לא אכריח אותך להיכנס לדרשה, אולם בוא ותלווה אותי אל הכנסייה, אולי אצליח לשכנע אותך להיכנס פנימה". לרבי יצחק לא הייתה ברירה והוא קיבל את הצעה.

אולם אדון הכפר לא עמד בדיבורו כדרך בני עשוי אשר פיהם דיבר שוא, עם הגיעם אל חצר הכנסייה התנפל האדון על רבי יצחק קשר אותו בחבל חזק והכניסו בכוח אל הכנסייה! רבי יצחק רעד בכל גופו, הבין שזהו סכנה עצומה, סכנה גשמית ורוחנית כאחד!

"אנא קלי שבשמים" פרצה זעקה מעומק לבו של רבי יצחק "הושיע נא! הצל אותי שלא אשתכנע חס וחלילה, שלא תיפגם אמונתי, והצל את חיי מידם של צמאי דם אלו!" תפילתו של רבי יצחק נשא פרי, הקהל כולו מהופנט היה לדבריו של ראש הכמרים, אשר הסיתו ושלחה אותם נגד היהודים נשואי נפשם. "זו הזדמנות משמים" רבי יצחק לא התמהמה ובלאט התיר את חבל מרגלו וקשר אותו על רגלו של כפרי נבער אשר ישב בסמוך... נטל את רגליו ונמלט.

"עלינו ללמד לקח מר את כל היהודים" שאג ראש הכמרים ושלחה את האיכרים, להט רב שרר באולם, לפתע קם אדון הכפר ממקומו ורץ אל בימת הכנסייה כאשר הוא גורר אחריו את כפרי המסכן. "זהו יהודי!" שאג כמטורף, "יש להורגו ובייסורים קשים!" הכמרים והאיכרים היו כשיכורים לא הבחינו

התנתקות מהיצר וכבלי

הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר היה ידוע בלבו הרחום, כאבו וצערו של כל אחד מבני ישראל נגע ללבו וטרד את מנוחתו, ואף היה פועל רבות לישועות עמך ישראל. 'מופתים' ו'ניסים' היו דברים של מה בכך בקרסטיר, אנו נעמוד על מופת מיוחד אשר ילמד אותנו מסר נפלא.

בכפר קטן ונידח אי שם ברחבי הונגריה הגדולה דר יהודי תלמיד חכם ובר אוריין בשם **רבי יצחק**, לפרנסתו חקר רבי יצחק טחנת קמח מאדון הכפר. טחנת הקמח הספיקה לצורכי ביתו של רבי יצחק, אומנם לא בריווח רב אולם היה בכדי לזון את בני ביתו.

אדון הכפר שהיה מעט משועמם מאוד אהב לבוא אל ביתו של רבי יצחק מיודעינו ולהתווכח עמו בעניינים שונים, ובייחוד ניסה לשכנע אותו להמיר את דתו חס וחלילה אל הדת הנוצרית. רבי יצחק שחכם ושנון היה ואף ידע רב היה אצור במוחו, נהג להשיב לו מנה אחת אפיים והיה דוחה את כל טענותיו אחת לאחת. אולם על אף התנגדותו הנחרצת של ר' יצחק המשיך אדון לכפר לבוא אל ביתו של רבי יצחק, ניכר היה שהוא שואב הנאה רבה מאותם השיחות.

יום אחד נכנס אדון הכפר את טחנת הקמח כאשר בעיניו בווערת אש זרה, "זו הזדמנות" קרא הפריץ, "זו הזדמנות להוכיח לך אחת ולתמיד את צדקת דרכי ואת נכונות אמונת הנוצרים, מחר יש לנו אורח חשוב בכנסייה, ראש הכמרים מגיע לדרוש בכפר הקטן שלנו אתה חייב לבוא לשמוע את דבריו!"

האדם מתקרב כבר מאוחר מידי... עברה גוררת עברה, והחבל נהיה עבה יותר מיום ליום! מה עלינו לעשות?

דבר ראשון לשמור מרחק, לא התקרב אל מקום הסכנה!

אולם גם עם נפלנו ברשתו של היצר, הוא הצליח לקשור אותנו אליו, יש עצה, עלינו לנתק את החבל, להתנתק מהיצר וחילותיו ולהימלט על נפשנו.

הבה נדבק בדרכיו של הרבי הקדוש, לאהוב כל יהודי לדאוג לכל מחסורו, ועל ידי גמילות חסד ומחשבה על האחר נוכל להימלט מרשתו של היצר ולקרוע את החבל הקושר אותו אל העברות ואל הטומאה.

גוי שלא מקבל שוחד חייב מיתה...

מעשה נפלא מסופר על רבינו הקדוש, תלמידו הגדול של הרבי הקדוש **רבי צבי הירש מליסקא**, היו אלו הימים טרום מלחמת העולם הראשונה, צחצוחי חרבות נשמעו בכל מקום, ברור היה לכולם שמלחמה עצומה עומדת לפרוץ, אירופה כולה כמו עמדה על חבית נפץ מחכה לגפרור שיצית את הכל. בעת שכזו ממשלות אירופה לא שקטו על שמריהם, כל מדינה ומדינה עסקה בחיזוק כוחה, בגיוס חיילים רבים לצבאה. כך גם היה בהונגריה, צווי גיוס נשלחו, ורבים רבים גויסו, ואף בחורים יהודים רבים קבלו צווי גיוס. מלחמה היא דבר מסוכן, אף אחד לא שש ללכת לחזית, אולם עבור בחורים יהודים היה כאן סכנה נוספת, מלבד הסכנה הגשמית הייתה כאן גם סכנה רוחנית...

החיים בצבא בין גויים לא הוסיפו יראת שמים רבה לבחורים הצעירים ורבים מהם חזרו לביתם שלמים בגופם אבל לא בנפשם, נהפכו לגויים גמורים רח"ל!

כ"י השוחד יעורר עיני חכמים' אומר הפסוק, אפילו חכמים השוחד מעורר, וודאי שהוא יכול לשכנע את פקידי הצבא המגושמים, שוחד הוא הפתרון שעזר לבני ישראל לכל אורך גלותם הארוכה. מיד נרתמו העסקנים וחיפשו מיהו האחראי על רשימת המגויסים בכל עיירה, חיפשו את מי אפשר לשחד, וכך נצלו בחורים רבים מאימת הצבא.

מקלוש סופר העיירה פוטיק היה אנטישמי לא קטן, לשנאתו ליהודים לא היה גבול, ושחרור היהודים מהצבא לא מצא חן בעיניו כלל, היהודים שנואי נפשו נפטרים מחובת הגיוס תמורת כסף! אולם למרות שנאתו הגדולה ליהודי העיירה חשש מקלוש לדווח לשלטונות על חלוקת הפטורים תמורת כסף, פחד מנקמתם של פקידי הצבא ששלשלו כסף רב לכיסם. רעיון נצנץ במוחו "אם איני יכול למנוע זאת לפחות ארוויח גם אני מכך". פנה מקלוש ליהודי העיירה והודיע להם "נודע לי על תעשיית השחרורים מהצבא בעד בצע כסף, אני יכול לעצור זאת בכמה מילים... מוכן אני לנצור את לשוני בתנאי שאקבל תשלום על כל בחור המשתחרר מצבא". הרבה ברירות לא היו ליהודי העיירה פוטיק והם נאלצו לשלם למקלוש ככל שדרש.

אברך צעיר היה חצק"ל, וכמו רבים בני גילו גם על ראשו ריחפה גורת הגיוס. אביו ר' יעקב שאדם עמיד היה העביר כסף רב לפקיד הצבא כדי לשחררו מחובת הגיוס. אולם גם למקלוש מגיע לקבל את חלקו, כדרכו פנה לביתו של ר' יעקב ודרש מאביו של חצק"ל 'דמי לא יחרץ' כדי שלא ילשין על בנו לשלטונות. "בית נאה יש לו" חשב מקלוש לעצמו

כאשר נכנס אל ביתו של ר' יעקב, "כנראה יהודי זה הינו מראשי הקהל, כאן אוכל לקבל כסף רב!"

בני הבית שהבינו מה מטרת ביקורו של מקלוש, מיהרו להגיש לו את מעטפת הכסף אשר הכינו מראש, אולם את מקלוש זה לא סיפק "רק אלף זהובים!" הרעים קולו של הגוי, "נראה לכם שאני מקבץ נדבות?"

"כך משלמים כולם" ענו בני הבית הרועדים, "אלף זהובים זו תעריף לעניים שאין ידם משגת, לבי הרחום אינו נותן לי ליטול מהם כסף רב ונוטל אני מהם 'רק' אלף זהובים. אולם עשירים... עשירים צריכים לשלם יותר! פחות משלושת אלפי זהוב אין על מה לדבר."

ברירה רבה לא הייתה להוריו של חצק"ל, והם נאלצו לשלם את הסכום במלאו, הן לא יתכן שבנם הצדיק יאלץ לשהות בין גויים גסים ומרושעים. אולם תאבוננו של מקלוש לא תם, הבין שזהו מכרה זהב. למחרת שוב הגיע מקלוש לביתו של ר' יעקב והפעם דרישה חדשה בפיו, "חדשות רעות בפי" אמר מקלוש, "אני עשיתי את חלקי, מחקתי את שמו של בינכם מהרשימות, אלא שמהו הלשין! משהו הלשין לפקידות הבכירה שבנכם השתחרר מהצבא בעד שלמונים הגונים."

"אולם על דאגה" המשיך מקלוש, "יש ביכולתי למחוק שוב את בנכם מהרשימות, אולם לכך צריך אני כסף רב כדי לשחד הפקידים שיעלימו עין מהדבר, הביאו לי ששת אלפי זהובים וראו את העניין כמסודר."

נשמתו של ר' יעקב נעתקה, ששת אלפי זהוב... סכום עתק, אולם מה לא יעשה למען בנו החביב, ובלית ברירה נאלץ לשלשל לידי הגוי החמדן את הסכום כולו.

ימים מספר עברו, ושוב דפיקות על הדלת, שוב מקלוש... פניו של ר' יעקב חוורו, מה עכשיו! עד מתי יסחוט אותנו אותו גוי מרושע, עד שלא נמכור את ביתנו היפה לא יירגע תאבוננו הגדול של מקלוש! "מצב זה אינו אפשרי" אמרה זוגתו של ר' יעקב "נסע נא לקרסטיר לרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר אולי הוא יוכל להעתיר עבורנו, הן כך לא ניתן להמשיך."

ביתו של הרבי הקדוש מקרסטיר שקק חיים, בחורים רבים שהו בביתו הסתתרו מאימת הצבא, והרבי דאג לכל מחסורם כאב רחום. "מה בפניך?" פנה הרבי לר' יעקב בקול רך, כעת מול עיניו הטובות של הרבי לא יוכל היה ר' יעקב לעצור את בכיו, "רבי, הושיע! מה אעשה פקיד הצבא נטפל לבני הצעיר ודורש ממני שוב ושוב הון רב כדי לשחרר את בני מאימת הצבא."

"את כל הונו מאיים אותו גוי לקחת ממני!" בכה ר' יעקב.

לקול בכיו של ר' יעקב נכנסה הרבנית אל החדר, מצוקתו נגעה לליבה. "רבי" אמרה הרבנית, "נקי יהיה לביתו שנה אחת' אומרת התורה, לא יתכן שבנו אברך משי השתחתן לאחרונה ילך לצבא."

שקט השתרר בחדר, הרבי עצם עיניו ושקע בהרהורים, לפתע התנער "מקובלני ממורי ורבי הרבי הקדוש ר' צבי הירש מליסקא שאם לא ניתן להפטר מגוי בדבר קטן- בשוחד מועט יש להעבירו מן העולם."

"הזמן נא לביתו את ר' שרול העגלון" ציווה הרבי למשמשו, ברצוני ליסוע עוד היום לקברו של מורי ורבי ר' צבי הירש מליסקא ולפעול ישועה עבור

יהודי זה ועבור כל אנשי עיירתו."

שעה ארוכה עמד הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר על ציונו של רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא והתפלל ברגש התפלל על כל צרות עם ישראל בגלות המרה, לפתע הזכיר הרבי את שמו של האברך ר' חצק"ל, פניו של הרבי השתנו והוא החל לעשות תנועות משונות, נראה היה שכעת פועל הרבי בעולמות העליונים שלא כדרך הטבע.

דקות ארוכות ארכה תפילתו של הרבי על חצק"ל האברך, ולאחריהם פתח הרבי את עיניו ואמר לר' יעקב אביו "יכול אתה לחזור לביתך, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך!"

ברגלים קלות עשה ר' יעקב את דרכו לביתו, הן הרבי אמר שאין מה לחשוש! חלפה לה הצרה!

מיד כאשר נכנס ר' יעקב אל ביתו רצו לעברו בני ביתו ואמרו לו "אבא לא תאמין, מקלוש נעלם! ימים ארוכים שאינו נמצא בעיר!" "הוא לא נעלם הגיב האב, הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה העלים אותו, הרבי אמר שמקלוש נמצא בעולם האמת..."

מספר ימים לאחר מכן הגיע למועצת העיר פוטיק מברק בהול מהעיר רומא אשר באיטליה, חדשות מסעירות היו במברק 'מקלוש לבלר העיירה נמצא ירוי בחדרו במלון! אורחי המלון מספרים שבשעת צהרים מוקדמת שמעו יריות וכאשר רצו למקום מצאו את מקלוש מתבוסס בדמו."

"רגעו" זעק ר' יעקב, "באותה שעת צהרים עמד הרבי הקדוש מקרסטיר על ציונו של רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא והתפלל עלינו, בדיוק באותה השעה נהרג אותו גוי רשע!"

כאשר מעשה זה הגיע לאוזניו של ר' הרצקל מראצפט אמר: "ר' ישעיה'לה מקרסטיר יכול היה להרוג כמה צוררים בכל יום, אולם הרבי לא עשה זאת, רגיל היה לומר "גוי צריך לקבל שוחד, אולם אם הוא לא רוצה לקבל שוחד, או שהוא דורש דמים מרובים אין ברירה אלא להעבירו מן העולם במיתה משונה". "יש לנו קבלה שערל חייב להכניע את עצמו, ואם הוא לא מכניע את עצמו אז הוא משכיב את עצמו, אדע זעך בייגען אדער זעך לייגען..."

כאשר גוי מקבל שוחד יש לו זכות יקום, יש מקום לניצוצות הקדושה להתדבק בו. אולם כאשר גוי מיצר לישראל ולא ניתן להפטר ממנו על ידי ממון, סרות ממנו ניצוצות הקדושה והוא מאבד את זכות קיומו בעולם, נהפך לגל של עצמות, גוש של חומר בלא נשמה.

הרבי המדומה....

מפעם לפעם נהג הצדיק הקדוש **רבי ישעיה'לה מקרסטיר** זי"ע לנסוע ממקום מושבו מקרסטיר אל כפרי הסביבה, בכדי להאיר ולהבעיר את לבבותיהם של אחינו בני ישראל, לשפוך צרי ומרפא על לבם, להקל את צערם ומכאובם.

באחד הימים התדפק על דלתו של הרבי אדם זר, אשר שמראהו המהודר העיד על עשור הרב ועל נכסיו הרבים. הזר בקש להכנס תכף ומיד אל הרבי, על פניו ניכר שהוא במצוקה גדולה וקשה. "זוגתי היקרה חלתה במחלה קשה וחמורה" סיפר האיש לבני הבית, "הרופאים נואשו מחייה, מוכן אני לשלם כסף עבור ברכתו של הרבי". דא עקא, הרבי לא שהה בביתו... אך לפני מספר ימים יצא את העיר ונסע אל עיירה מרוחקת, מתעתד הוא לחזור הנה רק בעוד שבוע ימים.

באותם הימים היה מצבה של החצר בקרסטיר בכי

רע, חובות רבים ועצומים השתרגו על צוארו של הרבי, חנווני העיר מיאנו למכור לרבי בהקפה עד שישלם להם חובם. אך הרבי הקדוש מקרסטיר אינו יכול לחדול ממפעלותיו, עניי העיר תלויים בו, והוא אינו יכול להשאיר אותם לגווה ברעב.

באותה העת שהה בביתו של הרבי החסיד ר' **שלמה ענגל**, ממקרי הרבי, וכשמעו את דברי האורח, אמר לעצמו: "אילו ואומר ליהודי הזר שהרבי לא נמצא, הוא ישוב על עקבותיו, אולי יחפש את ברכתו של צדיק אחר..." לכך החליט לעשות מעשה, לנצל את בואו של הגביר ולהציל את החצר...

מהר ר' שלמה ולבש בגדי שיראין כמנהג הצדיקים, על ראשו עטה שטריימל ובידו אחז מטה כסף, והתישב על יד שולחנו של הרבי בכבוד ראש. לבו וכל גופו זעקו לו שאין זה הגון וישר, אך ר' שלמה השתיקם, "מדובר כאן בפיקוח נפש!" אמר לעצמו, מצבה הקשה של החצר הטעה את מחשבתו, ולכך החליט בלבו שמוטר לשנות לצורך כה חשוב זה.

בשביל השלמת ההצגה, בכדי שהגביר חלילה לא יבין את המתרחש באמת, התחזה אחד מבני הבית למשמש של הרבי. ניגש אל האורח כאשר פתקה בידו, שאל אותו לשמה של אשתו, רשם זאת על הפתקא בדיחלו ורחימו, ושלחו אל הקודש פנימה.

הרבי קרא את הפתקה תוך שהוא אוחז בידו של הגביר, הביט בו בחמימות והרעיף עליו ברכות לרוב, מבטיח לו מעומק הלב כי במהרה יראה ישועה למעלה מדרך הטבע, ובמהרה תקום זוגתו ממיטת חוליה.

הדברים עודדו את העשיר הזר, הפיחו בנשמתו רוח של תקווה, הוציא מכיסו נדבה הגונה כפדיון נפש, ושב לביתו כשבלבו קל עליו. תוך שהוא מבטיח שלאחר שתתראפא אשתו, ישוב אל ביתו הרבי ויתן סכום כפול ומכופל לצדקה.

תקופה קצרה עברה, ומיודעינו העשיר שב לקרסטיר, אך הפעם לא הגיע לבדו, עמו הביא עגלה מלאה בכל טוב, עמוסה בתנובת שדותיו וכרמיו, יין קמח ירקות, ואף הוסיף סכום כסף עצום עבור עניי העיר, מבקש להודות לרבי על הישועה שפעל בעבורו למעלה מדרך הטבע, ביקש לבשר לו שבחסדי ה' רעייתו קמה ממתת מחליה.

היהודי נכנס אל הרבי, לתדהמתו הוא מבחין שעל כיסאו של הרבי יושב אדם לא מוכר... אין זה אותו רבי שהבטיח לו את הישועה. הרבי הקודם בעל צורה היה, צעיר וגבה קומה, זקנו יורד על פי מידותיו, ואילו רבי זה גוו כפוף, זקן ובא בימים...

אילו היה זה אדם אחר, היה עומד על הקנוניה רבתי שהתרחשה כאן, מתמלא בכעס ועוזב את החצר בקול רעש גדול. אך זה היה רחוק מדרכי חסידות, ולתומו סבור היה שכך הוא המנהג בחצרות הצדיקים, פעמים מחליפים הם את תפקידם אחד עם חברו, ושנים משתמשים בכתר אחד...

רבי פתח היהודי, לפני תקופה הייתי כאן בחדר הזה, ישב כאן רבי אחר, סיפרתי לו את צרתי הקשה, סיפרתי על דבריהם החמורים של הרופאים אשר לא נתנו כל סיכוי לחייה, והרבי הזה ניחם אותי והבטיח לי שאשתי תרפא במהרה בממחלתה הקשה.

"באתי הנה להודות!" המשך האורח, "ברכתו של אותו רבי התקימה במלואה, רוצה אני להודות ולקיים את הבטחתי לתת סכום כפול ומכופל לצדקה" ובעוד המילים בפניו הניח הגביר על

השולחן צרור כסף ענק ובו כעשרת אלפי רובל."

הרבי הקדוש מקסטיר הבין מיד את אשר ההתחולל בעת שנפקד מביתו, אך בכדי שלא לחלל שם שמים שתק ולא ואמר אמר מאומה, לפיכך הוסיף ובירך את הגביר מברכות קדשו כהנה וכהנה, ופטרו לשלום בסבר פנים יפות.

משיצא הגביר מחדרו של הרבי, זימן חיש את ר' שלמה, "רק הוא מסוגל לעשות כדבר הזה."

ר' שלמה נכנס אל חדרו של הרבי ברעדה גדולה, ארכבותיו נוקשות זו אל זו, מבין היטיב מדוע הוא נקרא אל הקדוש פנימה. "שלמה" פנה אליו הרבי בגערה, "מה זאת?! מה עשיתי!"

ר' שלמה החל להצטדק בקול רועד: "ימחל נא לי הרבי על המעשה המחפיר, אני מבין שלא נהגתי כשורה, אך גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שלא בשביל כבודי או בני ביתי עשיתי זאת, רק לטובת חצר הקודש, ידעתי שבאו מים עד נפש, הנושים כה לוחצים את רבינו, ורציתי להקל מעליו את החובות האדירים.

סמכתי על הבורא יתברך, שזכותו של הרבי תעמוד לאותו יהודי, שמחמת ויזכה להרחיב את דעתו של הרבי, להקל מעליו את החובות הכבדים, וודאי שיושע."

הרבי שתק מספר רגעים, ולאחר מכן סיפר, מעשה שאירע אצל מרן רבנו **הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע**:

בעיירתו של הרה"ק ליז'ענסק דר יהודי חסיד וירא שמים, תלמיד חכם גדול, ושמו 'אלימלך', גם הוא היה **אלימלך מליז'ענסק...** אלימלך זה היה עני ואביון, ולא ראה יום טוב בחייו, כל ימיו היה עסוק במאמץ להביא טרף לפיותיהם של בני ביתו הרעבים.

שנים רבות עשה זאת אלימלך בהצלחה מרובה, לקח מפה, לווה משם, ואיכשהו הצליח להאכיל את משפחתו הגדולה. אך כאשר הגיעה עת דודים, בנותיו הגיעו לפרקן, כאן הדבר היה למעלה מכוחו, לא היתה בידו אפילו פרוטה אחת בכדי להשיאן!

מה יעשה? אולי יתדפק על פתחי נדיבים, יפנה לרחמיהם של אחינו בני ישראל, לא ולא! אלימלך מיודיענו הוכר כאחד מחשובי תלמידי החכמים שבליז'נסק, ובוש לחזר על הפתחים.

לפתע עלה במוחו רעיון נועז, "קוראים לי אלימלך ואני דר בעיר ליז'נסק, אלך והציג את עצמו כ'רבי אלימלך מליז'נסק'. 'אין בכך שקר' ניסה לשכנע את עצמו, 'אכן קוראים לי כך...'"

"אלבש בגדי רבנות ואסע לעיר מרוחקת", המשך ותווה את תוכניתו, "וכאשר ישאלוני מה שמי ומהיכן באתי, אומר בתום לב 'אלימלך מליז'ענסק', לא אומר חס וחלילה שהנני צדיק ופועל ישועות, אך אלו שלא ראו את זי פניו של הרה"ק מליז'נסק, יגשו אלי עם פתקאות ובקשות רבות שמתן שכן בצדן, 'פדיונות' נאים, וכך אוכל להשיא את צאצאי בכבוד."

אמר ועשה, לבש ר' אלימלך בגדי שיראין, ונסע למקום רחוק שאין איש מכירו, נכנס לבית המדרש המקומי והגה בתורה בהתמדה. דמותו ההדורה צדה את עיניהם של אנשי העיר, ראו לפנייהם אורח בעל צורה, ניגשו אליו ושאלו לשמו ולמעשיו, וזה ענה ב'מתמיות' 'אלימלך מליז'ענסק'.

נשמתם של תושבי העיר נעתקה, 'רבי אלימלך מליז'נסק' הגיע לעירנו! מיד נעשה רעש בכל העיר

'הצדיק הנודע והנשגב, הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק הגיע לעירנו...'

בדחילו ורחימו ובכבוד גדול הובילו בני העיר את האורח אל ביתו של ראש הקהל, ומיד באו כל העם ובקשתם בפייהם, איש וצורר כספו בידו, להפקד ולהזכר לפני הצדיק הקדוש. הקול נשמע גם בערי הסביבה, כפריים רבים עזבו את בתם ובאו הנה בכדי לחלות את פני הצדיק ולבקש ברכותיו.

אחד מבני המקום התנדב להיות גבאו של הצדיק האורח, ומשנהו מינה עצמו לשמש בקודש, התייצב הכן על דלתו של הצדיק בכדי לשמר על הסדר.

יהודי שלישי התישב לכתב 'פתקאות', וכל אנשי האזור גדשו את רחובות העיירה, רבי הקדוש הרבי ר' אלימלך בכבודו ובעצמו בא להתארח בעירנו!

ההצגה הצליחה למעלה מן המשואר, על שולחנו של ר' אלימלך זה נערמו מאות פתקאות ובקשות לישועה, וכגדול ערמת הפיתקאות הייתה גדולה ערמה הפדיונות...

שבוע תמים שהה הרבי המודמה באותה עיירה, בידיו הצטברו די מעות כדי לחתן את שלושת בנותיו הגדולות, נפרד מבני העיירה, ושב אל ביתו כשהוא שמח וטוב לב. שב היהודי אל ביתו אשר בליז'ענסק, אך משנכנס אל העיר ראה את בית מדרשו של הצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק, לפתע החלו כליותיו לייסר אותו, רגשות חרטה עצומים על כך שהחציף פניו והציג עצמו כרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק, התחרט על הרמיה שעשה, וביותר לבו נקפו על הממון הרב שהוציא במרמה.

בלב נשבר נכנס אל הרבי הקדוש ר' אלימלך, ובבושת פנים הודה בפניו על מעשיו החמורים, בקול שבור סיפר לרבי על מצבו השפל, על חששו העצום שבנותיו יישבו בביתו עד אשר ילבינו שערות ראשו, ומרוב הלחץ והדחק ניטל ממנו שכלו הישר והגיע לידו מעשים שאלו.

תוך שהמילים בפיו הוציא את כל הכסף שקבץ במסעו, והניחם על שולחנו של הרבי, 'ברצוני לעשות תשובה שלמה על מעשי, לכך אני נותן לרבי את כל הממון הרב אשר קיבצתי, הן לפי הדין הוא שייך לרבי, שכן אותם יהודים תמימים כוונו לתת את כספי הפדיון לרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק.

האזין הרבי ר' אלימלך לדבריו ולאחר מכן נתן בו את עינו וגער בו: "היאך מלאך לבך להבטיח ישועות ורפואות, הרי יודע אתה בעצמך שאינך בר הכי, אינך יכול להבטיח מאומה."

נענה היהודי ברעדה: "לפני שהחלתי לקרא את הפתקאות, שפכתי את לבי בתפלה לפני ריבון כל העולמים ואמרתי: 'רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאינני חשוב למאומה, הכל רק הצגה, אך היהודים התמימים הללו מאמינים בי שאני הצדיק הידוע הרבי הקדוש מליז'ענסק, ועל כן הנני מבקש ממך, עזר נא לי ששמו הקדוש של הרבי רבי אלימלך לא יושפל על ידי חלילה, ויתקיים בי הפסוק 'את אשר תברך מברך', וכל אלו שבאים להוושע אצלי, יתברכו וישועו בזכותו של הצדיק הגדול הרבי ר' אלימלך!"

נטל הרבי רבי אלימלך את צרור הכסף והשיבו ליהודי, באמרו: "המעשה שעשיתי, כבר נעשה, ואי אפשר עוד להחזירו, אך הזהר נא ואל תעשה עוד כדבר הזה!"

סיים הרבי הקדוש מקרסטיר את המעשה ונתן את עינו בר' שלמה ענגל ואמר **"שלמה, השמעת?..."**